

POSTANOWIENIE

Dnia 25 lutego 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Józef Iwulski (przewodniczący)
SSN Zbigniew Hajn
SSN Halina Kiryło
SSN Roman Kuczyński (sprawozdawca)
SSN Dawid Miąsik
SSN Zbigniew Myszka
SSN Jolanta Strusińska-Żukowska

w sprawie ze skargi X. na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej z dnia 22 grudnia 2014 r. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania finansowego, po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 25 lutego 2015 r.,

uznaje skargę za zasadną.

UZASADNIENIE

Państwowa Komisja Wyborcza uchwałą z dnia 22 grudnia 2014 r., na podstawie art. 38a ust 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 7 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych (Dz.U. z 2011 r. Nr 155, poz. 924), odrzuciła sprawozdanie partii X. z powodu naruszenia art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych, które polegało na przyjęciu wartości niepieniężnej w postaci użyczenia strony internetowej z nieudokumentowanych źródeł. W ocenie Państwowej Komisji Wyborczej partia naruszyła wyżej powołany przepis poprzez przyjęcie wartości niepieniężnej w postaci użyczenia strony internetowej „[...]” w 2013 r. Partia nie podała, kto ponosi koszty prowadzenia strony internetowej.

Państwowa Komisja Wyborcza wskazała również, że w niniejszej sprawie doszło do zarejestrowania kwot 150 zł i 2.25 zł, na niewłaściwych rachunkach - co jej zdaniem stanowiło również naruszenie art. 35 ust. 1 ustawy o partiach politycznych.

X. w dniu 8 stycznia 2015 r. wniosła skargę na uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej w Warszawie z dnia 22 grudnia 2014 r., w sprawie odrzucenia sprawozdania partii politycznej X. o źródłach pozyskania środków finansowych w 2013 r. Na podstawie art. 34b pkt 1 ustawy o partiach politycznych skarżąca zaskarżyła uchwałę Państwowej Komisji Wyborczej w całości z powodu błędnego i bezpodstawnego zastosowania postanowień art. 25 ust. 4 ustawy z dnia 27 czerwca 1997r. o partiach politycznych, poprzez uznanie: 1) że w sprawozdaniu nie podano nazwy banku, jego adresu i numeru rachunku w sytuacji, gdy znajdowały się na załączonych dokumentach bankowych; 2) że darowiznę pieniężną w kwocie 150 zł zaewidencjonowano na niewłaściwych rachunkach bankowych; 3) że X. w okresie sprawozdawczym w roku 2013 pozyskała środki pieniężne w formie nieodpłatnych darowizn użyczenia strony internetowej „[...]”, na której rzekomo umieszczała własne materiały, co nie odpowiada prawdzie, bowiem nie wykazano żadnej aktywności Partii ani jej przyzwolenia, nawet biernego na publikacje. Powołując się na powyższe skarżąca wniosła o uchylenie zaskarżonej uchwały.

Państwowa Komisja Wyborcza, w odpowiedzi na wezwanie Sądu Najwyższego z dnia 16 stycznia 2015 r. do zajęcia stanowiska w sprawie skargi partii politycznej X. w przedmiocie odrzucenia sprawozdania partii o źródłach pozyskania środków finansowych w 2013 r., podtrzymała swoje stanowisko zawarte w sentencji i uzasadnieniu uchwały z dnia 22 grudnia 2014 r. oraz wniosła o oddalenie przedmiotowej skargi.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

W myśl art. 25 ust. 1 ustawy z dnia 27 czerwca 1997 r. o partiach politycznych - partii politycznej mogą być przekazywane środki finansowe jedynie przez obywateli polskich mających stałe miejsce zamieszkania na terenie Rzeczypospolitej Polskiej, z zastrzeżeniem przepisów art. 24 ust. 4 i 7, art. 28 ust. 1 oraz przepisów ustaw dotyczących wyborów do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i

do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej oraz wyborów do Parlamentu Europejskiego w zakresie dotacji podmiotowej. Z przepisu tego – w związku z art. 23a ustawy, zgodnie z którym źródła finansowania partii politycznych są jawne oraz art. 11 ust. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej - wynika, że przyjmowane przez partię polityczną środki finansowe, jak również wartości niepieniężne powinny umożliwiać identyfikację osoby wnoszącej takie środki. Równocześnie jednak cytowana ustawa nie normuje sytuacji przekazywania wyżej wymienionych środków na rzecz partii politycznej przez osobę anonimową. W kontekście treści art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) istotny jest fakt korzystania z przekazanych dóbr wyrażających się w wartościach niepieniężnych, skoro zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 7 powołanej ustawy Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 6 miesięcy od dnia złożenia sprawozdania odrzuca sprawozdanie w przypadku stwierdzenia przyjęcia przez partię polityczną wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów art. 25 ust. 4a. Z ustaleń faktycznych poczynionych w niniejszej sprawie wynika wprawdzie, że na stronie internetowej „[...]”, od 2013 r. zamieszczane były szczegółowe informacje dotyczące Partii, w tym dane organizacyjne, komunikaty, życzenia świąteczne wraz z wizerunkiem Przewodniczącego, informacje o odbywającym się zjeździe Partii, jednakże miało to miejsce bez zgody władz Partii, a strona WWW. nie była stroną władz centralnych Partii i miała oznakowanie lokalne. Nie można zatem przesądzić, że informacje musiały być umieszczone na powyższej stronie internetowej za wiedzą i zgodą przedstawicieli Partii, a skarżąca, nie mając wpływu na ich treść, nie podjęła działań w związku z wykorzystaniem wizerunku oraz danych osobowych Przewodniczącego Partii, uznając, że nie są to działania bezprawne i nie naruszają niczyich dóbr osobistych. Skarżąca zaprzeczyła, jakoby ponosiła koszty związane z prowadzeniem wskazanej strony internetowej. Mając powyższe na uwadze nie można uznać, że skarżąca świadomie korzystała z przedmiotowej strony internetowej. W kontekście treści art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych (jednolity tekst: Dz.U. z 2001 r. Nr 79, poz. 857 ze zm.) istotny jest fakt korzystania z przekazanych dóbr wyrażających się w wartościach niepieniężnych, skoro zgodnie z art. 38a ust. 1 pkt 3 w związku z art. 38a ust. 2 pkt 7 powołanej ustawy Państwowa Komisja Wyborcza w terminie 6 miesięcy od dnia

złożenia sprawozdania odrzuca sprawozdanie w przypadku stwierdzenia „przyjęcia” przez partię polityczną wartości niepieniężnych z naruszeniem przepisów art. 25 ust. 4a. Z powyższych przepisów wynika, że do dokonania oceny prawnej, czy w niniejszej sprawie doszło do przyjęcia wartości niepieniężnej w postaci użyczenia strony internetowej z nieudokumentowanych źródeł istotne jest ustalenie znaczenia pojęcia „przyjęcie środków finansowych przez partię” użytego w art. 25 ustawy o partiach politycznych. Zarówno wyżej wymieniona ustawa, jak i ustawa z dnia 12 kwietnia 2001 r. Ordynacja wyborcza do Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej i do Senatu Rzeczypospolitej Polskiej, nie formułuje definicji formalnej pojęcia „przyjęcie”. W myśl art. 24 ustawy o partiach politycznych oraz art. 110 Ordynacji wyborczej partie polityczne, komitety wyborcze mogą pozyskiwać dochody ze ściśle określonych źródeł. Termin „pozyskiwania” odnosi się zarówno do sytuacji, gdy partia, komitet nie jest podmiotem inicjującym określone przysporzenie majątkowe (np. darowizna na rzecz komitetu), jak i do sytuacji, gdy w wyniku własnych działań pozyskuje dochody, np. z oprocentowania środków zgromadzonych na rachunkach bankowych i lokatach. W pojęciu tym mieści się termin „przekazania” jak i „przyjęcia”. Z kolei postanowieniem z dnia 23 kwietnia 2002 r. (III SW 2/02, OSNP 2003 nr 4, poz. 79), Sąd Najwyższy przesądził, że przyjęcie środków finansowych od podmiotów wymienionych w art. 25 ust. 2 ustawy o partiach politycznych będzie miało miejsce, jeżeli środki te zostaną „wydatkowane”. Uznał bowiem, że „komitet wyborczy może legalnie „wydatkować” wyłącznie te środki finansowe, które pozostają w jego dyspozycji, a więc środki finansowe uprzednio przezeń „pozyskane”, co jest równoznaczne ze stwierdzeniem, że wszystkie środki finansowe „wydatkowane” przez komitet wyborczy, to środki finansowe, które komitetowi temu zostały uprzednio „przekazane” i przez ten komitet wyborczy zostały „przyjęte”. Pogląd ten zachowuje aktualność również w odniesieniu do domniemań faktycznych związanych z innymi, implikującymi odrzucenie sprawozdania finansowego, naruszeniami przepisów dotyczących finansowania partii politycznych w tym na podstawie naruszenia art. 25 ust. 4a. Dokonując językowej wykładni pojęcia „przyjęcie”, nie sposób nie zgodzić się, że termin ten równoznaczny jest z oświadczeniem woli przyjmującego polegającym na wyrażeniu zgody na przyjęcie określonego dobra, które powinno być poddane ocenie zgodnie

z art. 60 k.c. W konsekwencji powyższego należy powiedzieć, że pogląd Sądu Najwyższego w sprawie III SW 2/02, uznający, że wszystkie środki finansowe „wydatkowane” przez komitet wyborczy zostały „przyjęte” opiera się w istocie na domniemaniu, że nastąpiło świadome przyjęcie przekazanych środków finansowych (czy jak w stanie niniejszej sprawy wartości niepieniężnych). Jednakże jako domniemanie faktyczne może być ono wzruszone.

Podsumowując, podstawa prawna odrzucenia sprawozdania w przypadku „przyjmowania lub pozyskiwania środków finansowych z innych źródeł niedozwolonych” z art. 38a ust. 2 pkt 4 sprowadza istotę sprawy do oceny, czy opisane w uchwale oraz w skardze niesporne zdarzenia prawidłowo zostały zakwalifikowane jako przyjmowanie lub pozyskiwanie przez partię środków finansowych (wartości niepieniężnej) ze źródeł niedozwolonych. Mając na uwadze szczególny charakter przepisów wyżej wskazanych ustaw i ich bezwzględne obowiązywanie, należy stwierdzić, że wzruszenie wyżej przedstawionego domniemania musiałoby polegać na wykazaniu źródła przyjmowania lub pozyskiwania środków finansowych (wartości niepieniężnej) z dozwolonych źródeł bądź wykazaniu, że nie zostały one w ogóle przyjęte przez partię polityczną.

Wskazać zatem należy, że ustalony stan faktyczny w niniejszej sprawie nie rozstrzyga kwestii, czy informacje dotyczące Partii, w tym dane organizacyjne, komunikaty, życzenia świąteczne wraz z wizerunkiem Przewodniczącego, były publikowane za wiedzą i zgodą przedstawicieli Partii, a w konsekwencji, czy doszło do przyjęcia wartości niepieniężnej w postaci użyczenia strony internetowej z nieudokumentowanych źródeł. Co istotne, Państwowa Komisja Wyborcza nie dokonała wyżej wymienionej oceny, uznając, iż samo publikowanie treści związanych z partią polityczną na „prywatnej” stronie internetowej jest równoznaczne z przyjęciem przez partię wartości niepieniężnej w postaci użyczenia strony internetowej z nieudokumentowanych źródeł. Przedstawione okoliczności, w ocenie Sądu Najwyższego, nie stanowiły podstawy do stwierdzenia, że w niniejszej sprawie został naruszony art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych.

Odnosząc się do pozostałych zarzutów skargi Sąd Najwyższy zauważa jedynie, że w podjętej 22 grudnia 2014 r. uchwale podstawą odrzucenia sprawozdania było przyjęcie korzyści z nieudokumentowanych źródeł, co stanowi

naruszenie art. 25 ust. 4a ustawy o partiach politycznych. Nieprawidłowości polegające na niewskazaniu w sprawozdaniu danych identyfikujących bank, w którym Partia prowadziła swój rachunek, oraz nieprawidłowości w prowadzeniu gospodarki finansowej i niewłaściwe wykazanie części danych w sprawozdaniu, nie stanowiły przesłanki do odrzucenia sprawozdania i nie były podstawą rozstrzygnięcia wydanego przez Państwową Komisję Wyborczą.

Z powyższych względów orzeczono jak w sentencji.